

Discus
Club
Holland

jaargang 1 - oktober 1998

Bestuur

Voorzitter	Cor Visser De Wittenkade 94-2, 1051 AK Amsterdam, 020-6841798
Penningmeester	Leo Lammerse Karmelietenstraat 8, 1566 LA Assendelft, 075-6874710
Secretaris	Jan Verkaik Hoogstraat 7, 3552 XJ Utrecht, 030-2622143
PR	Walter Soestbergen Hoogstraat 72, 3552 XN Utrecht, 030-2628372
Algemeen	Aart Plessius Delftseschans 4, 3423 TD Nieuwegein, 030-6066282 Cees van Proosdij Stationsweg 2, 1382 AA Weesp, 0294-411906 Peter Peelen Weegbreehof 6, 3591 GL Houten, 030-6372673

Lidmaatschap

Lidmaatschapsgeld 1998/1999 f 50,00, met een éénmalig inschrijfgeld van f 10,00.
De partner geniet een gratis lidmaatschap

OPROEP: INDIEN U IN HET BEZIT VAN DIA'S OVER DISCUS, BIOTOOP ETC. EN DEZE OVER HEBT, ZOU U ONS EEN PLEZIER DOEN OM DEZE VOOR DE VERENIGING AF TE STAAN VOOR ONZE OP TE ZETTEN DIATHEEK.

AANGEBODEN/TE KOOP

Biologisch droog-nat filter met sproei-installatie met glasdoorvoeren en 3 standen pomp. Voorzien van een geperforeerde roestvrij stalen inlegbodem voor perfecte circulatie. Geheel afsluitbaar en uitneembaar. Afmeting 50 x 70 x 70 cm. Mooi compact filter voor de wat grotere installatie. Vraagprijs 250,-
Microscoop Yashima tot max. 1000 keer. Met kruistafel in houten kist. Onbeschadigd en perfect werkend. Degelijk professioneel instrument. Prijs 475,-
CO2 fles 10 liter inhoud, leeg, goedgekeurd met nieuwe kraan. Prijs 100,-
Leo Lammerse, Karmelietenstraat 8, 1566 LA Assendelft 075-6874710
E-mail : leo.discus@hetnet.nl

Discusbak: afmetingen 250 lang x 60 hoog x 70 cm diep, compleet met ombouw (grenen) + 15 discusvissen, planten, kienhout, voedingsbodem en pomp. 12 mm glas. Vraagprijs f 3000,-
Inlichtingen: M. Stekelenburg, Utrecht. Tel.: 030 - 2446925

Aquarium 150 lang x 60 diep x 70 cm hoog incl. meubel, 10 discusvissen, kardinalen, rodkopzalmen, planten, 2226 Eheimfilter, verlichting, luchtpomp, verwarming 300 W. Vraagprijs f 1800,-.
Inlichtingen: Meeuwissen, tel. 033 - 4564354.

Hare Majesteit Amazone bakermat der discussvissen

Door de vrijwel ondoordringbare regenwouden van Brazilië kronkelt de machtige Amazone zich langs een pad van 5400 km naar de Atlantische Oceaan. Ze is op één na 's werelds langste rivier; de Nijl slaat haar met 6698 km weliswaar in lengte, maar de hoeveelheid water die de Amazone via 200 km brede monding in zee stort wordt nergens ter wereld geëvenaard. Ze wordt mede gevoed door zo'n 200 zijrivieren, waarvan er 17 langer zijn dan onze Europese Rijn, die met haar 1320 km lengte toch ook bepaald geen onbetekenend stroompje is. De Amazone en haar 'takken' vormen de bakermat van een al sinds vele jaren door aquaristen geliefde vissoort: de Discus. Alex Ploeg vertelt over de koningin der rivieren, Hare Majesteit Amazone, maar vooral over haar bijzondere

Zoals vele aquariumhouders ben ik ook begonnen met guppen. Op zesjarige leeftijd, zo'n 35 jaar geleden, kreeg ik van een kennis een superklein plasticbakje, 30 x 10 x 15 cm, met een opgeplakt achterwandje, inclusief guppen. Guppen hebben nog altijd de naam beginnersvisjes te zijn, ook al bewijzen de problemen, die zich al jaren met guppen voordoen het tegendeel. Al spoedig raakte ik geïnteresseerd in andere vissen en toen ik zo'n 10 jaar was kreeg ik mijn eerste meterbak. Daarin konden ook grotere vissen gehouden worden en al spoedig liet ik geen aquariumboek ongelezen. Eén vis kreeg bijzondere belangstelling: de discussvis. Lange tijd bleef deze buiten mijn financiële mogelijkheden en kon ik alleen van zulke vissen dromen. Op een dag had de plaatselijke dierenwinkel in Gorinchem, waar ik toen woonde, een aantal exemplaren zitten, meer dan honderd gulden per stuk. In die dagen een gigantisch kapitaal. Ik was er vaak te vinden. Kort daarna hield de winkel wegens verbouwing een totale leegverkoop. Ik droomde ervan, dat de discussen niet verkocht zouden worden en tenslotte in de vuilnisbak zouden belanden waar ik ze dan zou kunnen uitvissen. Ik ben nooit aan de weet gekomen wat er met de discussen is gebeurd, maar ze zullen ongetwijfeld verkocht zijn voor een prijs waar ik in die dagen nog lang niet aan toe was. Een paar jaar later kwam ik opnieuw discussvissen tegen in

Utrecht. In die dagen bevond zich in het Academisch Ziekenhuis een (in mijn herinnering meters lang) aquarium met een aantal mooi uitgegroeide discussen. Statisch zwommen ze door de bak, zo statig heb ik me de Amazonerivier voorgesteld, groots en majesteitelijk; kortom: Hare Majesteit Amazone. De vissen leken af en toe wel verstoppertje te spelen. De vele uren die ik in dit ziekenhuis doorbracht vlogen voorbij wanneer ik maar voor dit reuzenaquarium kon zitten.

Eerste ervaringen

Eindelijk, na jaren wachten, bleek binnen de vereniging waar ik lid van was geworden in Utrecht iemand te zijn die wel eens vissen in kon kopen bij een groothandel. Ik kon op die manier aan discussvissen komen voor het bedrag van een maand zakgeld per stuk; acht gulden. Eindelijk zwommen drie discussen van rond 4 cm in mijn aquarium rond. In mijn oprechte bedoeling de vissen zo goed mogelijk te verzorgen werd het hele zakgeld besteed aan levend voer, muggenlarven en tubifex. Uiteraard leverde dit de nodige problemen op want de muggenlarven kwamen door overvoeren vaak uit en mijn moeder was niet zo gecharmeerd van die rode wormpjes die regelmatig in de wc te zien waren. De tubifex werd in zo'n bakje in de stortbak in leven gehouden. Later kwam ik er achter dat overvoe-

ren met het vaak nog vuile tubifex snel tot verstoppingen leidt en tenslotte tot de dood van de jonge discussen. Na een tiental discussen moest ik toch erkennen dat deze vissoort op dat moment voor mij te moeilijk houdbaar was, zeker nadat ik met een ionenwisselaar het water zodanig bedorven had dat er niets meer leefde in mijn aquarium. Wanneer het me niet lukte zocht ik ook in die dagen al hoe die vis in de vrije natuur leeft: superzacht water en een pH van 5-6. Het duurde vele jaren voordat ik weer met discussen in aanraking kwam. Toen op een meer professionele manier.

Ondersoorten

Als student in de dierensystematiek onderzocht ik vooral het cichlidengeslacht *Crenicichla*, maar tijdens mijn bezoeken aan de natuur historische musea kwam ik ook in aanraking met de type-exemplaren waarop de wetenschappelijke beschrijving van de soort gebaseerd is: van *Symphysodon discus* en *S. aquifasiata*, de discussvissen. Daardoor ontdekte ik voor het eerst dat er meerdere discussvissen waren en van één soort zelfs meerdere ondersoorten. Bij bezoeken aan Manaus, Santarem en Belém in Brazilië had ik hoop ook discussvissen in het wild te zien te krijgen. Helaas, tijdgebrek en omstandigheden hielden dit tegen. Tijdens mijn korte wetenschappelijke carrière lukte het me niet echt.

Import

In een volgende fase in mijn leven kreeg ik echter volop gelegenheid discussvissen te zien. Door een functie als commercieel manager bij één van 's werelds grootste importeurs van siervissen kreeg ik dagelijks met H.M. de Amazone te maken. Bij dit bedrijf kreeg ik voornamelijk te maken met wildvang-discussen, die door de eigen vestiging in Manaus direct werden aangeleverd. Mij eerste probleem was om de twee soorten en de ondersoorten uit elkaar te houden. In het begin lijkt zoiets makkelijk. De

Heckeldiscus heeft blauwe strepen in de lengterichting en twee donkere dwarsbalken. De blauwediscus heeft een afwisseling van blauwe en rood-bruine velden op de anaalvin, de groene discus vertoont daar bruine vlekjes op een groen-blauwe achtergrond en de bruinediscus heeft bijna geen blauwe lijntjes op de kop en ook de anaalvin toont vrijwel geen blauw. Hier bleek weer dat wanneer je ergens wat meer van te weten komt, je ook de problemen tegenkomt. Wat te doe met vissen die aan de ene kant van het lichaam de kenmerken van een blauwe en aan de andere kant die van een groenediscus dragen, of waar de bruine vlekjes op de anaalvin zich aaneenrijgen tot banden? Royal blue discussen hebben blauwe lengtestrepen over het lichaam, net als de Heckeldiscus maar niet de dwarsbalken. Bij Heckeldiscussen zijn deze dwarsbalken echter niet altijd zichtbaar en vaak komen beide soorten gemengd binnen. En dan hebben we het alleen nog maar over de soorten en ondersoorten. Het blijkt verder dat elke zijrivier van de Amazone zijn eigen kleurvarianten kent, dat blauwe en groenediscussen vaak door elkaar voorkomen en dat per vindplaats het kleurpatroon ook nog sterk varieert. Het heeft me drie jaar gekost voordat ik hiermee enigszins uit de voeten kon. Na enkele jaren leer je zelfs de zeer variabele kleurmerken van de verschillende populaties een beetje uit elkaar te houden. Boeken als die van Heiko Bleher lijken hierbij een goede hulp te zijn. Helaas worden in zulke boeken doorgaans foto's afgebeeld van de mooiste exemplaren van zo'n vindplaats, een tekening die soms maar in een paar procent van de gevallen voorkomt. Zo zou de Tefe-discus op de flanken bedekt moeten zijn met kleine rode puntjes. Zo'n 40 % van de discussen uit deze rivier afkomstige vissen heeft wel wat puntjes, maar slechts een paar procent heeft puntjes zoals afgebeeld door Bleher. Helaas denken veel detaillisten ietwat nauwkeurig te weten hoe het met discussvissen zit en vragen bij een wild-

ren met het vaak nog vuile tubifex snel tot verstoppingen leidt en tenslotte tot de dood van de jonge discussen. Na een tiental discussen moest ik toch erkennen dat deze vissoort op dat moment voor mij te moeilijk houdbaar was, zeker nadat ik met een ionenwisselaar het water zodanig bedorven had dat er niets meer leefde in mijn aquarium. Wanneer het me niet lukte zocht ik ook in die dagen al hoe die vis in de vrije natuur leeft: superzacht water en een pH van 5-6. Het duurde vele jaren voordat ik weer met discussen in aanraking kwam. Toen op een meer professionele manier.

Ondersoorten

Als student in de dierensystematiek onderzocht ik vooral het cichlidengeslacht *Crenicichla*, maar tijdens mijn bezoeken aan de natuur historische musea kwam ik ook in aanraking met de type-exemplaren waarop de wetenschappelijke beschrijving van de soort gebaseerd is: van *Symphysodon discus* en *S. aquifasiata*, de discussvissen. Daardoor ontdekte ik voor het eerst dat er meerdere discussvissen waren en van één soort zelfs meerdere ondersoorten. Bij bezoeken aan Manaus, Santarem en Belém in Brazilië had ik hoop ook discussvissen in het wild te zien te krijgen. Helaas, tijdgebrek en omstandigheden hielden dit tegen. Tijdens mijn korte wetenschappelijke carrière lukte het me niet echt.

Import

In een volgende fase in mijn leven kreeg ik echter volop gelegenheid discussvissen te zien. Door een functie als commercieel manager bij één van 's werelds grootste importeurs van siervissen kreeg ik dagelijks met H.M. de Amazone te maken. Bij dit bedrijf kreeg ik voornamelijk te maken met wildvang-discussen, die door de eigen vestiging in Manaus direct werden aangeleverd. Mij eerste probleem was om de twee soorten en de ondersoorten uit elkaar te houden. In het begin lijkt zoiets makkelijk. De

Heckeldiscus heeft blauwe strepen in de lengterichting en twee donkere dwarsbalken. De blauwediscus heeft een afwisseling van blauwe en rood-bruine velden op de anaalvin, de groene discus vertoont daar bruine vlekjes op een groen-blauwe achtergrond en de bruinediscus heeft bijna geen blauwe lijntjes op de kop en ook de anaalvin toont vrijwel geen blauw. Hier bleek weer dat wanneer je ergens wat meer van te weten komt, je ook de problemen tegenkomt. Wat te doe met vissen die aan de ene kant van het lichaam de kenmerken van een blauwe en aan de andere kant die van een groenediscus dragen, of waar de bruine vlekjes op de anaalvin zich aaneenrijgen tot banden? Royal blue discussen hebben blauwe lengtestrepen over het lichaam, net als de Heckeldiscus maar niet de dwarsbalken. Bij Heckeldiscussen zijn deze dwarsbalken echter niet altijd zichtbaar en vaak komen beide soorten gemengd binnen. En dan hebben we het alleen nog maar over de soorten en ondersoorten. Het blijkt verder dat elke zijrivier van de Amazone zijn eigen kleurvarianten kent, dat blauwe en groenediscussen vaak door elkaar voorkomen en dat per vindplaats het kleurpatroon ook nog sterk varieert. Het heeft me drie jaar gekost voordat ik hiermee enigszins uit de voeten kon. Na enkele jaren leer je zelfs de zeer variabele kleurmerken van de verschillende populaties een beetje uit elkaar te houden. Boeken als die van Heiko Bleher lijken hierbij een goede hulp te zijn. Helaas worden in zulke boeken doorgaans foto's afgebeeld van de mooiste exemplaren van zo'n vindplaats, een tekening die soms maar in een paar procent van de gevallen voorkomt. Zo zou de Tefe-discus op de flanken bedekt moeten zijn met kleine rode puntjes. Zo'n 40 % van de discussen uit deze rivier afkomstige vissen heeft wel wat puntjes, maar slechts een paar procent heeft puntjes zoals afgebeeld door Bleher. Helaas denken veel detaillisten ietwat nauwkeurig te weten hoe het met discussvissen zit en vragen bij een wild-

vang Manacupurudiscus exact het type dat als kweekresultaat na vele jaren is bereikt met enkele van de mooiste wildvang exemplaren uit Lago Manacupuru. Gelukkig waren er ook klanten die verstand van zaken hadden. Overigens suggereert Baench in zijn boek Mergus Atlas (band 1), gezien het feit dat de discussen onderling kruisbaar zijn en daarbij vruchtbare nakomelingen voortbrengt, dat alle discussen wel een tot één soort zouden kunnen behoren. Voor de vangers van siervissen in Manaus, een bedrijvigheid die vele duizenden mensen een inkomen verschaft, is de discus een interessante vis. Per stuk brengen ze toch enkele US dollars op. Discusvissen komen niet in grote aantallen voor en dan ook nog op plaatsen waar ze vaak moeilijk te vangen zijn: tussen takken en andere begroeiing. Door deze leefwijze zullen ze ook niet snel in hun bestaan bedreigd worden, want zulke plaatsen zijn er vele in hun leefgebieden. Bovendien komen de vissen over een wel zeer groot verspreidingsgebied voor.

Minimaal verlies

Hoewel in vele opzichten lastig houdbaar, zijn de verliezen tijdens transport minimaal. Bij het transport door de lucht wordt meestal een kalmerend middel gebruikt om de verliezen minimaal te houden. Een keer heb ik een zending meegemaakt waarbij het vliegtuig niet verder ging dan Parijs. De laatste paar honderd kilometer werden in de winter getransporteerd in een slechts met zeildoek afgesloten truck. De hele zending kwam onderkoeld en met een vertraging van twaalf uur aan op Schiphol en het ergste werd gevreesd. Van de vijftig discussen was er slechts één die de reis niet overleefde. Gebruik van een kalmerend middel reduceert de stress tot bijna nul.

Nakweek

Veel nakweekdiscussen komen uit het Verre Oosten. Vooral uit Bangkok komt een groot

assortiment van vooral goedkope, kleine discussen. Vissen van ca. 4-5 cm, in alle mogelijke kleuren en variëteiten, die er bij die grootte nog allemaal eender uitzien. Een deel is al redelijk blauw gekleurd, hetgeen doorgaans op gebruik van hormoonvoer duidt. Ondanks de verre reis komen de vissen toch ruim goedkoper uit dan de vele nakweken van eigen bodem. Tijdens mijn eerste bezoek aan de beurs Aquarama (1993) in Singapore zag ik ook de andere kant van discussen uit het Verre Oosten. Ik kwam danig onder de indruk van de vele kweekvarianten die meededen in de speciale discuswedstrijd. Van sommige vormen, zoals varianten met uitstaande kieuwdeksels, was ik wat minder gecharmeerd maar de highbody-highfin varianten spraken me enorm aan. Bij deze overvloed aan discussen die er vrijwel zonder uitzondering goed bij stonden, overviel me de vraag, waarom we in Nederland toch nog zo vaak problemen hadden om wildvang, maar ook nakweekdiscussen van 5-7 cm. goed te houden. Vaak komen deze in prima conditie binnen en na een paar dagen beginnen de problemen: de flanken worden grijs, ze hangen in de hoeken en de huid begint zelfs los te laten van de flanken. De zeer ervaren veterinaire van het bedrijf waar ik werkte kende de problemen en waarschijnlijk ook de oorzaak. Bacteriële aantasting van de slijmvlies doet deze in vlokken loslaten, waarop vervolgens weer extra bacteriën gaan groeien en die tenslotte ook nog het water bederven. De werkelijke oorzaak lijkt echter in de waterkwaliteit te zitten, aan zeer lage concentraties verontreinigingen gekoppeld aan een ruim van klieren voorziene, extreem gevoelige huid (de jongen worden door die huid gevoed!). Sterke vissen komen er nog wel doorheen, maar zwakkere overleven het niet. In Singapore leken de vissen er geen last van te hebben. Aan een tweede bezoek aan Aquarama, in 1995, werd nog een bezoek aan diverse discuskwekers in Penang gekoppeld. Het was verbijsterend te zien hoe in

dit discuskweekcentrum wordt omgegaan met discussen. De bakken kennen nauwelijks of geen eigen filters. Per dag wordt minstens de helft van het water ververs, zo uit de waterleiding (pH rond 7.0 temperatuur rond 28-31 graden). Soms zitten er wel 30 discussen van 10 ñ 12 cm in een bak van 80 x 40 x 40 cm met dan in de hoek een stel met eieren! Komende uit een wereld waarin voor discussen bijna steriel, zuur, superzacht water, en eens per drie weken een kwart verversen wordt voorgeschreven, was dit bijna een cultuurshock. Vooral toen het verversen gebeurde door de brandspuit op de bakken te zetten. Een paar zaken vielen op: overal werd gevoerd met een mengsel van runderhart, garnaalachtigen, en andere toevoegingen. De runderhart zat er altijd bij en ook de garnaal. De rest varieerde van kweker tot kweker. De garnaalachtigen vormen een bron van caroteen, die als rode kleurversterker optreedt. Bij sommige kwekers zagen de bekken van de vissen oranje/geel van de garnaal. Volgens specialisten is runderhart eigenlijk te vet voor discussen; in de praktijk groeien generaties discussen ermee op. Ook bij wildvangvissen in Manaus wordt runderhart gebruikt, vaak in combinatie met droogkorrelvoer. Ook vielen de hogere bakken op, hoewel dit uiteraard te verwachten was voor hoog wordende vissen. Doorgaans minimaal 40 cm. De vissen groeien snel bij de Penang kwekers, je ziet ze bijna groeien. De jongen worden korte tijd bij de ouders gelaten, maar al snel daar weg-

gehaald. In opfokbakken zitten ze met vele honderden bij elkaar. Deze worden ondanks de al hoge temperaturen, toch nog extra verwarmd. Bij een kweker gebeurde dit wel heel ouderwets door een olielampje onder het aquarium te plaatsen. Bij deze kweker kwam ik ook een van de oorzaken tegen waarom het na import in Nederland zo vaak mis gaat: standaard elke twee weken een bad met antibiotica (meestal oxytetracycline en neomycine). De ziekteverwekkers worden volkomen ongevoelig gemaakt

voor verschillende antibiotica, en de vissen krijgen weinig weerstand tegen ziekten.

In Nederland komen de vissen in contact met de verschillende ziekteverwekkers die bij een groothandel nu eenmaal altijd in de filters voorkomen en ze blijken dan geen weerstand te hebben.

Bij de kwekers kwam ik ook onder de indruk van de omvang van deze commerciële teelt van discussen. Toen was alles nog

gericht op de handel met Japan. In onooglijke hutten met zinken daken kwam ik vele honderden vissen tegen met een handelswaarde van ver over de 1.000 Amerikaanse dollars per stuk. Een kwaliteit die je in Europa nauwelijks tegenkomt want Europeanen zijn niet zomaar bereid 5.000 gulden voor een discus te betalen. Japanners waren dat toen nog wel. In 1993 bezocht ik een gespecialiseerde discuswinkel in Tokio met een voorraad van enkele honderden van zulke discussen. Het was druk in de winkel. Helaas voor de kwekers in Penang, Hong Kong

en Bangkok is deze interesse in Japan sterk teruggelopen, met als gevolg dat ook de waarde van discussen van topkwaliteit is teruggelopen. Wellicht komen ze daardoor binnen het bereik van Europese consumenten.

In het aquarium

Hoewel ik een deel van de beste kweekproducten van *Symphysodon aequifasciata* nu zelf heb kunnen bewonderen, gaat mijn voorkeur nog steeds uit naar wilvangdiscussen, of nakweek van deze wildvormen. Prettige bijkomstigheid daarbij is dat de prijzen van wilvang in de laatste jaren gedaald zijn. Een volwassen, uitgegroeide wilvangdiscus is bij sommige aquariumspeciaalzaken al te koop voor onder de 100 gulden. Mijn ervaringen geven aan dat deze wilvangvissen in veel gevallen sterker zijn dan nakweken. Nu zijn er uiteraard weer veel natuurbeschermers die per definitie tegen het houden van wilvangvissen als huisdier zijn, maar wanneer je de steeds vooraf gedeponeerde stelling dat wilvang 'niet mag' buiten beschouwing laat, blijven er bar weinig argumenten over om die stelling te verdedigen. De vissen zijn in hun vanggebieden niet bedreigd, de verliezen tijdens transport zijn ondanks de gevoeligheid van de vissen vrijwel nihil, en bovendien zijn de vissen tegenwoordig goed houdbaar in aquaria. Discusvissen kunnen in een aquarium van redelijk formaat zeer goed hun natuurlijke gedrag volgen. Bij het inrichten van een aquarium voor discussen dient men uiteraard rekening te houden met de eisen die deze vis aan zijn omgeving stelt. Zo'n aquarium dient hoog te zijn, minimaal 50 cm, maar bijvoorkeur 60 of 70 cm. Het water dient licht zuur te zijn, pH tussen 5,5 en 7,0 en zacht. Dit laatste hoeft evenwel niet overdreven te worden daar anders problemen met de stabiliteit van de pH kunnen gaan optreden. Temperatuur tussen 28 en 30 graden. Met wat opstaande kienhout-

wortels en wat langbladige planten zijn de mogelijkheden geschapen om jarenlang van een aantal discusvissen te kunnen genieten. Als mede bewoners van zo'n aquarium kan aan wat harnasmeervallen, pantsermeervallen, wat tetra's, en eventueel wat rustige andere cichliden gedacht worden (bijvoorbeeld altummaanvissen). Wanneer nu ook nog goed gevoerd wordt is er zelfs een zeer goede kans te kunnen genieten van een groep grazende discuslarven op de flanken van uw discussen.

Gevarieerd voer

Zoals al eerder aangegeven is runderhart een goed voer, echter niet als enig voer. Het dient te worden aangevuld met bijvoorbeeld mysis (diepvries of levend), rode-, zwarte-, of witte muggenlarven (diepvries of levend), maar ook gehakte regenwormen worden zeker niet versmaad, en enchytreeën. Wees voorzichtig met tubifex. Tubifex leeft normaal in vervuild water en bevat dan een flink aantal bacteriën. Uiteraard vormen ook cyclops en watervlooiën een goed voer. Het dient vooral gevarieerd te zijn en moet in kleine porties worden aangeboden, liefst een paar keer per dag. Mits goed verzorgd kan een discusaquarium een enorme rust uitstralen. Voor velen is een mooi beplante bak al een lust voor het oog, de rustig daar doorheen zwemmende discusvissen verhogen dit effect alleen maar en het individuele karakter van elk exemplaar maakt het geheel ook boeiend op langere termijn. De laatste jaren zijn er prachtige Back-to-nature achterwanden in de handel. Een achterwand die er uitziet als een grote boomstronk. Deze vormen een waardevolle bijdrage aan de aankleding van een typisch discus-aquarium.

Tekst: Alex Ploeg

Bron: De Watertuin

De specialist op het gebied van Discusvissen

40 Aquariums vol met Discusvissen. (AA kwaliteit)

Waaronder: kweekkoppels, verschillende wildvang en Aziatische kleurvariëteiten.

Tevens zitten in zo'n vierhonderd Aquaria verschillende zoet & zout water vissen waaronder veel Cichliden en 50 terraria met diversen soorten reptielen en amfibieën.

Openingstijden:

Elke eerste zondag van de maand van 10.00 - 16.00 uur
 Maandag 9.00 - 18.00 uur
 Dinsdag 9.00 - 18.00 uur
 Woensdag gehele dag gesloten
 Donderdag 9.00 - 21.00 uur
 Vrijdag 9.00 - 18.00 uur
 Zaterdag 9.00 - 17.00 uur

Ons gediplomeerd personeel heet U van harte welkom!

VIS VAN DE MAAND

Een terugkerende rubriek door Cees van Proosdij en Leo Lammerse

CHILODUS PUNCTATUS (GESTIPPELDE KOPSTAANDER)

Ja beste Discusliefhebber, de Discus is dan wel de keizer van het Amazonegebied maar wat is een keizer zonder onderdanen? In deze rubriek worden in de loop van de tijd wat vissen voorgesteld welke zich prima op hun gemak voelen bij de Discusvis en van nature in dezelfde wateren voorkomen.

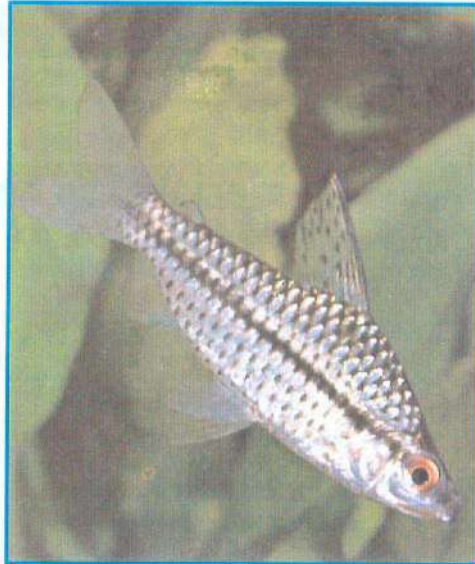
De vis behoort bij de familie der *Curimatidae* en komt voor in Peru, de Guyana landen en Suriname. Op oudere leeftijd hebben de vissen geen tanden (er wordt niet gewisseld) en eten ze voornamelijk algen en organisch afval dat ze in de bodem vinden. Ze zwemmen met de kop naar beneden, alleen als ze haast hebben wordt er normaal gezwommen.

De vis wordt ongeveer 9 centimeter lang. Het geslachtsonderscheid is nauwelijks waarneembaar. Meestal is het mannetje iets kleiner en heeft het wijfje een iets dikker lijf. Maar er zijn ook dikke mannen en dunne vrouwen (het zijn net mensen!) De grootte is dus maar een onnauwkeurige indicatie.

Het is een mooie vis met een zilverachtige glans terwijl iedere schub een zwarte stip heeft zodat er een prachtige ruit-tekening ontstaat. Van bek tot staartwortel loopt een zwarte streep.

De vis eet graag levend voer zoals muggelarven, watervlooien, tubifex en enchytreeën maar is ook gek op plantaardig droogvoer.

De vis is niet gemakkelijk te kweken maar met de juiste waterwaarden (zoals de Discus) en goed afwisselend voer kan het lukken. Nodig is

een groot aquarium met wat drijfgroen en dichtbeplante stukken. Bij het paaien zijn de eitjes 2 mm groot maar deze kunnen binnen enkele uren in afmeting verdubbelen! Na ongeveer 4 dagen komen de larfjes uit het ei. Na 3 dagen zwemmen de larfjes vrij en kan worden begonnen met het voeren van raderdiertjes, pekelkreeftjes en fijn plantaardig voedsel (algen).

Tijdens het voedsel zoeken maar ook tijdens de balts kan er een tikkend geluid worden gemaakt dat buiten het aquarium goed waarneembaar is en doet denken aan een thermometer welke het ruit raakt.

Rest ons nog te vermelden dat de vis het prima naar zijn zin heeft in een klein schoolje (± 7).

Veel succes en tot de volgende vis!

De eerste avond een groot succes!

Onze eerste bijeenkomst is gehouden op 8 september 1998 in ons thuishonk Huize 'Den Eng' in het plaatsje 't Goy nabij Houten.

Er waren meer dan 90 bezoekers, terwijl wij al blij waren geweest met zo'n 30 a 40 mensen. Dit geeft toch wel aan dat er een grootte behoefte is aan informatie.

De lezing over de biotoop van de Discusvis door Dhr van Genne.

Er is deze avond een lezing gehouden door Dhr v Genne, over zijn bezoek aan het Amazonegebied. Met onvoorstelbare mooie dia's heeft hij ons getoond hoe de biotoop van de Discusvis er uit ziet.

Er zijn hierbij vele dingen aan het licht geko-

men die je eigenlijk niet zou hebben verwacht:

Door de seizoenstand van het water zijn er Discusvissen gevangen in een waterdiepte van minder dan 20cm.

De helderheid van het water, met een zicht van minder dan 10 cm is heel wat anders dan het water bij ons in het aquarium.

In tegenstelling van wat er tot op heden bekend was blijkt dat er zich ook rotspartijen bevinden in de Rio Negro en niet alleen takken en wortels.

Het opbouwen van een aquarium met wit zand op de bodem bleek na het aanzien van de dia's ook thuis te kunnen horen in de biotoop van de Discusvis. Bovendien bleek de biotoop van de Discusvis zeer rijk te zijn aan medebewoners, waar we er dan ook veel van mogen hebben bewonderen.

Het was een buitengewone diepgaande kennismaking met de biotoop van de Discusvis. Veel mensen hebben die avond een heel andere indruk gekregen dan dat ze tot op heden hadden van de Discusvis en haar natuurlijke omgeving.

Als u niet bent geweest, dan heeft u écht wat gemist.

Walter Soestbergen en Jan Verkaik.

Braziliaanse toestanden

In dit artikel, wil ik een tipje van de sluier oplichten om wat te vertellen over mijn reis naar Brazilië. Jullie zullen vast nog wel eens meer gaan lezen over de avonturen in Brazilië. Daarom eerst maar een algemeen voorschot op wat er allemaal nog aan gedetailleerde informatie over de eerste Nederlandse discusexpeditie.

Het was een hele reis per vliegtuig, vooral als het de eerste keer is dat je in een vliegtuig stapt. Gelijk de oceaan over. Je vliegt boven een land dat echt enorm groot is. Na de oceaan krijg je landerijen en vervolgens enorme oerwouden. Helaas zagen we vanuit het vliegtuig ook hier en daar rook uit het oerwoud omhoog komen. En soms kreeg je kale vlakten te zien waar eens oerwoud had gestaan. Goed je land voor het eerst op Braziliaanse bodem (Fortaleza) en zodra je met je neus in de deuropening staat komt je een onwaarschijnlijke warmte- en vochtdeken op je af, de tropische geuren lukken het zelfs op een vliegveld je neus binnen te dringen. Als je uiteindelijk in Manaus op het vliegveld staat, denk je nog dat deze warmte het resultaat is van het aan vliegtuig gekoppelde passagiersslurf die in de zon heeft gestaan. Maar als je dan uit eindelijk op de trappen, buiten het vliegveld, staat te wachten op de bus, dan blijkt het overal zo warm en vochtig te zijn. Het zweet begint je dan over de rug te stromen. Zeker als je net uit een vliegtuigcabine komt die niet echt warm is. Maar na de eerste geuren op gesnoven te hebben sta je daar toch maar even aan de andere kant van de oceaan! Midden in de Jungle geland. Een machtig gevoel geeft dat. Het is ons toch gelukt.

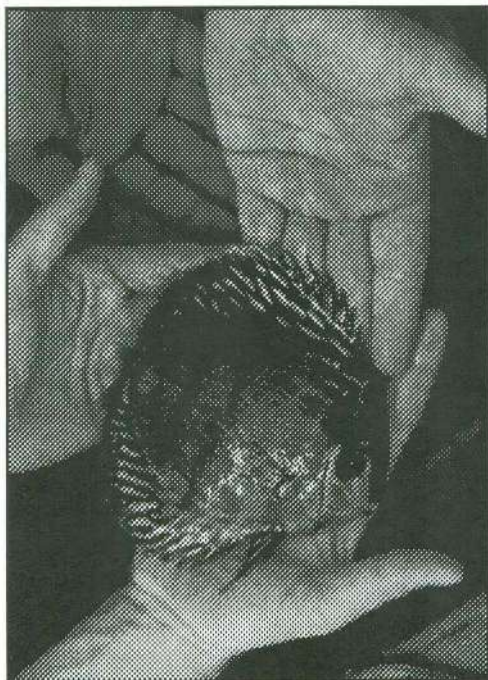
Manaus zelf is een stad met maar liefst 1,5 miljoen inwoners. Het is dan ook een wirwar aan kraampjes onderweg.

Na dat we onze bagage in de bus hadden gezet bleek dat toen we instapten de bus heerlijk koel was, zelfs koud aanvoelde nadat we even

aan de tropische buitenlucht waren blootgesteld. We gingen eerst een nacht in het hotel slapen om een beetje bij te komen van de vlucht en dat was best wel lekker. Ik heb me heerlijk gedoucht. Het warme water uit de kraan werd dmv een 4000 watt verwarming op temperatuur gebracht, dit apparaat zat in de douchekop. Als je dan ziet hoe de elektrische verbindingen zijn gemaakt, een aansluitblokje met een stukje plakband er om heen dan weet je dat je in een andere wereld bent. Vervolgens zijn we gezamenlijk naar de bovenste verdieping van het hotel Monaco gegaan. Hier konden we onze borden volscheppen met heerlijke en mooi opgediende gerechten. Het grappige kwam toen we moesten afrekenen; het eten kwam op een weegschaal. Je moest per 1 kg 10 reaal (= f 2,-) betalen.

Goed, genoeg over de voorbereiding. De volgende dag stapten we vroeg in de bus om zo snel mogelijk bij onze boot te komen. We gingen door de stad richting de haven. Onderweg kom je heel veel kraampjes tegen die van alles verkopen, etenswaren, kranten, drinkwaar e.d. het is een drukke stad. Bij de haven aangekomen zien we daar wel een 100-tal boten in allerlei maten liggen, vrachtboten, passagiersboten. Wat het meest opviel was een enorm container zeeschip. Wat er in de boeken staat was toch waar. De zeeschepen varen de Amazone op tot voorbij Manaus en zoek dat maar eens op de kaart van Zuidamerika op dan snap je wat ik bedoel. Op de wal dronken we snel nog een gekoeld blikje frisdrank. Deze waren gekoeld in een grote bak met los ijs. Dit

ijs zouden we onderweg wel vaker tegen komen. We namen nog een tweede blikje, je kon nooit weten wat er aan boord zou zijn. Achteraf bleek er voldoende drinken, fris en bier aan boord te zijn. Natuurlijk hing mijn neus ook gelijk boven het water in de haven. Direct zagen we al een aantal kogelvissen zwemmen. Ze scharrelden hun kostje op tussen de olie en andere vuilresten die in het water dreven, schoon zijn ze hier zeker niet. Vervolgens maakten we snel kennis met de 6 koppige bemanning(!) en we gingen aan boord. Een klein bestelbusje bracht onze spullen naar de boot, omdat de bus er niet bij kon komen, de bagage werd opgeruimd en de motor gestart. We voeren eerst met de stroming mee, om vervolgens stroom opwaarts richting de Rio Salimoes te gaan. Prachtig was het feit dat we de Rio Salimoes en de Rio Negro met elkaar zagen vermengen. Kilometers lang zie je een lichtgekleurde

waterstroom (Rio Salimoes) naast een cola gekleurde waterstroom (Rio Negro) voortstromen, een uniek natuur verschijnsel waar we veel foto's van gemaakt hebben. Onze begeleider vertelde dat het water slecht mengt omdat de temperatuur zou verschillen.

We hebben tijdens onze reis op verschillende manieren aan het visvangen geweest. We hebben de hengel (ik niet) werpnetten, sleepnetten en gewone schepnetten gebruikt. Regelmatig stopte de boot op de meest schitterende plaatsen. Je kon dan in kleine groepjes of onder begeleiding van onze tolk en een visser gaan vissen of gewoon genieten van de natuur. Zelf heb ik geprobeerd met een werpnet iets te vangen en dat viel mij reuze mee. Iets wat je zeker een keer moet hebben gedaan. Het is een techniek opzich om een rond net te kunnen gooien, en dan op een dusdanige manier dat het net ook netjes rond op het water land. Daardoor schrikken de vissen naar het midden toe en op het moment dat ze weg willen zwemmen naar buiten toe zitten ze gevangen in het net. Hierbij geef ik een kleine opsomming van de vissen die we met verschillende vangmethoden, zoal hebben gevangen. Natuurlijk hebben we diverse soorten discusvissen gevangen en gezien, maar ook maanvissen van verschillende soorten en vorm (met en zonder knikneus). Veel *Apistogramma*-soorten (bijv. Gelbwang), daar kwam je bijna overal wel een soort van tegen. Ook hebben we veel zalmpjes gevangen. *Nannobrycon eques* en *N. unifasciatus*, *Nannostomus trifasciatus*, *Hemigrammus ocellifer*, Bijlzalmen (3 soorten), heel veel verschillende cichliden soorten, o.a. *Uaru's*, *Cichlasoma*-soorten, heel veel meervallen o.a. een onbekende *Corydoras*-soort. We vingden een schitterende *Crenicichla*-soort met bloedrode kieuwdeksels, zo rood dat je het idee kreeg dat de vis aan het bloeden was. En zo kan ik nog wel een tijdje door gaan, maar daar zal ik een volgende keer bericht van doen. Zodat er ook een beetje bio-

toopgericht materiaal bij jullie terecht kan komen. Dat lijkt me wel leuk voor de speciaal-aquarianen onder ons.

Vooral is het in het begin een vreemde ervaring om zomaar tropische aquariumvissen in een net uit het water te halen. Je moest er natuurlijk wel wat voor doen om die visjes te vangen. Slim zijn ze wel en ook al hebben ze nog nooit een schepnet gezien ze weten wel dat er gevaar dreigt. De meeste vissen hebben we weer teruggezet een paar vissen (vooral jonge dieren) hebben we meegenomen naar huis.

Aan planten zijn we weinig tot niets tegen gekomen, al die mooie *Echinodorus*-soorten hebben we tijdens onze reis niet gezien. Waarom ze de naam Amazonezwaardplant hebben gekregen is mij dan ook een raadsel. Wat we wel tegen kwamen was een soort papyrusgras en gewoon gras dat aan de oevers van de rivieren groeide. Naast de natuur hebben we ook veel van de cultuur genoten. Zo zijn we bij een groepje Cobacclas (half indiaan) geweest die maniok aan het maken waren, ik mocht zelfs meehelpen schillen. Maniok wordt gemaakt van een soort knol, ongeveer 20 tot 30 cm groot die wat aardappelachtig aandoet. Deze moet eerst geschild worden en daarna in water gelegd zodat de giftige stoffen er uit kunnen trekken, vervolgens worden ze geraspt en gebakken in een heel grote pan. Hierna wordt er een soort meel van gemaakt. Deze Cobacclas wonen vaak in primitieve hutten op de wal. Deze hutten bestaan uit een aantal verticale palen waartussen op een meter hoogte een plankenlaag is aangebracht wat de vloer is. Dit doen ze om ongedierte niet rechtstreeks op de vloer te laten kruipen. Verder is er een dak gemaakt van diverse materialen, metalen platen, maar ook wel natuurlijke materialen. Soms zitten er 4 wanden in het huisje, maar meestal een of twee terwijl er een hele open zijde is. De luxere huisje hebben wel 4 wanden, maar dan merk je ook direct dat ze iets

meer geld hebben, dan staat er een stereo installatie die ze via een aggregaat laten werken. Een slinger aan de benzinemotor en je hebt muziek, die je natuurlijk wel zo hard aan moet zetten om boven het lawaai van het aggregaat uit te komen. Of ze wonen op het water soms in boten, soms in een soort woonboot. Deze woonboten gaan met het waterniveau mee op en neer. Bij Manaus is er een water verschil van 8 tot 12 meter per seizoen! Dat kun je dus duidelijk aan de huizen zien die hoger op palen staan. Wonderlijk zijn ook de kleine tuintjes met kruiden en groenten die de Cobacclas bezitten, er staan vaak een aantal bakken rondom zo'n woonboot, die dan ook meegaan wanneer het water stijgt of daalt. Vaak zag je er uien opstaan, maar ook sierplanten, net zoals wij de vensterbank vullen.

Maar ook een stad als Manaus is interessant, hier staan uit het rijke verleden schitterende gebouwen en parken. Ook is er bij de haven een schitterende overdekte markt en vismarkt te zien. Op de vismarkt lagen de vissen die wij gezien hebben in de dorpen langs de rivier. Hier waren kleine visafslagen waar de vis aan wal gebracht. De plaatselijke vissers bewaren de vis eerst in los ijs in grote tempexdozen. In dit soort plaatsen gingen we aan wal en konden we in contact komen met de plaatselijke bevolking. De bevolking was altijd zeer gastvrij. Zelfs werden we hier en daar binnen uitgenodigd. Zo werden we bij een jongetje uitgenodigd om naar z'n vogels te kijken. Hij had een paar Ara's en andere papegaaien in de achtertuin rond lopen. Zelfs maakten we een feestje mee dat tot diep in de nacht doorging. Daar zijn we in hangmatten blijven slapen.

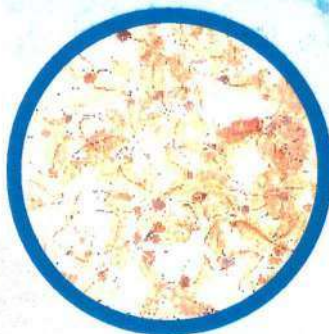
Al met al een reis waar ik heel goede herinneringen aan heb. En niet alleen voor de aquariumliefhebber de moeite waard was.

Wordt vervolgd.

Henk Veenstra

Frozen Fresh.

Alleen levende
pekelkreeftjes zijn
verser dan Kordon's
GOLDEN GATE
diepgevroren
pekelkreeftjes.

"Frozen Fresh" **GOLDEN GATE**
pekelkreeftjes onder de loep

'Frozen fresh' betekent dat de **GOLDEN GATE** pekelkreeftjes direct na de vangst worden ingevroren. Hierdoor behouden onze pekelkreeftjes al hun gezonde aminozuren, vitamines en onverzadigbare vetzuren die zo belangrijk zijn voor vis en schelpdieren. **GOLDEN GATE** pekelkreeftjes worden gevangen in de zoute meren die grenzen aan de San Francisco Baai. Direct na de vangst worden ze overgebracht naar onze moderne fabriek waar ze schoongemaakt, gespoeld en gedraineerd worden om overtollig zout en vuiltjes te verwijderen. **GOLDEN GATE** pekelkreeftjes worden direct ingepakt nadat ze zijn ingevroren. Superieure kwaliteit is dus verzekerd.

Als u 'Frozen Fresh' **GOLDEN GATE™ pekelkreeftjes niet geprobeerd heeft, dan heeft u het beste niet geprobeerd!**

kordon®

Importeur voor Europa: Ruto Frozen Fishfood
tel: 0180-633327 fax 0180-633379

Only from Kordon / Only the best!